HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אלא לאו דוקא(ה). הא דתניא דתנא לא דייק להי מפרש בריש[א] דזימנין מפרש וכו': **וליפתח.** בגווייהו וליתני בריש[א] כל יודות נדרים (ב) הואיל דחביבי ליה: **כינויין לשון נדרים.** דבהני לשונות נדרי נכריס כקונס קונם קונס שיש לשון שקורין לקרבן קונס וים לשון שקורין לקרבן קונח וכן השתא. (ג) [ומש"ה] קא חשיב להו והש"ס לכל לשון הגודר מדעת מיחייב והא דקא מנו מכמיס הני לשונות משום דבהני לשונות בקיאין וכיון דליכא נכריס בנדרי התורה מסרה בכל לשון דקאמר דהא הוי נדר: **אלא לריש לקיש דקאמר לשון שבדו להם חכמים.** לחכמים תקינו הני לשונות להיות נודר בו: **מאי לישנא למימר.** היכי מני למימרת יודות ליידי דתמיין מדרשא הא תרוייהו בין יודות בין כינויין מדרשא תמיין דמדרבנן ניתנו: **מי קתני יודות.** הא לא קתני בתנאי' וידות נדריס כנדריס אלא תסורי מיתסרת להי לתמרת לעיל תסורי מיתסרת וכו' וכיון (ד) דתמרת הכי תני נמי בריש[א] כל יודות נדריס כנדריס וכיון דפתח להו בריש[א] להכי מפרש נמי להו בריש[א]: **וידוס היכן דכיכן.** היכא כתב להו קרא דדריס להו מייתי לתמר (ריש[א]) מדרשא תמיין ולא כתיבי ממש דש"כ הוו להו מדאורייי': **נזיר להזיר.** דמני למיכתב כי יפליג לנדור נדר נזיר אלא מלהזיר דרשינן לעשות כל כינויי נזירות [כנזירות] דבכל כינויי לשון דמזיר הוי נזיר. והתם במסכת נזירי) מפרש יודות נזירות וכינויי נזירות: **מה נדריס עובר בבל יחל.** דכתיב לא יחל דברו (במדבר ל): **ובכל תחתר.** דכתיב כי תדור נדר לה' אלהיך לא תאחר (ס) (דברים כג): **הא כתיב לנדור נדר.** ונידרוס נמי מלנדור לעשות כינויי נדריס כנדריס: **והיקישא למה לי.** לתמרת מקיש נדריס לנזירות הא מגיון למידרש מקרא גופיה: **לנדור נדר.** הכי משמעו בני אדם ודברה תורה כלשון בני אדם: **לא דברה תורה כלשון בני אדם.** דכל היכא דכתב ייתור לשון כהאי גוונא לדרשא קא אתי ולא משום דמשמעי בלשון בני אדם: **מפרש הש"ס דפתח בריש[א].** מוזן כלומר שדיניהן מרוזין כדתמרינן בר"ה (דף לה.) דתווזי ברכות. הילכך אי מפרש להו למפרע אתי למטעי ולעולם אי לאו משום האי טעמא סדרה דווקא לפרושי ההוא דסליק מיניה. ומקשינן והש"ס במה בהמה יוצאה וכו'(ו): **אלא לאו דוקא** (קתני) **זמנין מפרש וכו'.** ג"ל דלהכי מתני סדריה תנא לאשמועינן דליכא קפידא במילתא וכל תנא דתני כדבעי שפיר דמי וליכא בהא מילתא משום ותפחר לשון ערומים (לעיל טו): **ואי בעית אימא יודוס דתמיין ליה מדרשא וכו'.** ג"ל דהכי קאמר ואי ליכא קפידא במילתא דכדקאמרת דבהא ליכא למפלג דתמנייתא מוכחי שפיר מיהו דתמני' לא תימא תחת מיניהו נקט אלא דווקא לקדוש יודות משום דתמיין מדרשא: **כי פתח פתח בכינויין דתווריית.** שכן דרך התנא להתחיל בדברים הילוזים והפשוטים: **אלא למ"ד לשון שבדו חכמים להיות נודר בו.** שחשוש שלשון אחר נדא מלתא: **להיות נודר בו** (מלכים ג יב): **לשון לקמן** (דף י.). שאי יאמר קרבן חייסינן שמא יכוין את יחל ובבל תאחר אף נזירות [ב]עובר בבל יחל ובבל תאחר ומה נדרים [ג]האב מיפר נדרי בתו [ד] ובעל מיפר נדרי אשתו אף נזירות יכיר קרבן ומצית אהוניף ס"ם לבטלה ולכך חלקו לשונות הללו: **מאי לישנא למימר.** לתע"ג דמלדוריית נמי הס כמו שכתבתי במשנתנו לפי' הכי אינן פשוטים יותר מידות כדי שיתחיל בהם מדרבה יודות פשיטי טפי לתחו מדרשא: **לקדיס נמי ומני יודוס נריסא.** השתא משום דוחקין הדרי ממאי דנקט בפשיטותא בכולה סוגיין דאי מסורי מסרה ליה למלתא לא מסרה ומתרינן דלמ"ד לשון שבדו חכמים הוי ריש[א] מסרה ומתרינן דמפרש תנא מאי דפתח ניה דהאי ואי בעית אימא ס"ק תנא

מסורת הש"ס

[ימות ג: ושם נסמן], ג) [קדושין כ:], [לקמן י.], ג) [ב. יח: ושם נסמן], ד) [ב. כ], ה) [בכורות מו.], ו) [ע"ב שיר לדף ב:], ויקרא ג],

הגהות הב"ח

(ה) ר"ש"י ד"ה אלא לאו דוקא הוא הש: (ב) ד"ה וליפתח וכו' יודות נדריס בנדרים הואיל: (ג) ד"ה כינויין וכו' וכן השתא והגי קא חשיב דתמרת הכי התורה מסרה: (ד) ד"ה מי קתני וכיון דאמרינן: (ה) ד"ה ובכל תחתר וכו' לע תחתר ולשמעו הש"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] ר"נ ד"ה לנדור נדר. וכריס מיהו נקר אמרי' מלמא דתמיין בג"ם טרח וכתב לה קרא וכו'. נ"ב עיין בספר תק נתן בתמ' זבחים דף מ ע"ל בלשון רש"י ד"ה אין מלמדין מ"ם על דברי הר"ן שלה:

מוסף רש"י

כינויין לשון נכרים הן. דהכי משתמעי לומות, וכי נדרי או משתמעי משתעו בהני לשונות ושבקינהו נמי כי אמר בהמי ליזעא מיתסר, דהתורה אמרה כי יודר, בכל לשון הנדר (לקמן י.) שהש לשונות מוזמים לקבל לשונות של שבועה לשון, ומתחר שהנדר אין צריך לשון הקודש, כל הנודר בהש לשונות ושבקינהו נמי כי הוא אזל קבל לשונות נדר גמור הוא מן התורה, והוא הדין בשאר לשונות הגוזם, שכל הנדר בהש נדר גמור הוא מן התורה, ולא תפסו ג' לשונות שהזכרו אלא שהש קדושי (מאירי בשבת). לשון שבדו להן חכמים. הני לשונות מלמד להש חכמים שיהו נודרין בהן (שם). קונם. שאמר קונם ככר זה עלי (שם).

פירוש הרא"ש

ואיבעית אימא יודות איידי דאתיין מדרשא כו'. כלומר ולפי שאי אפשר לפרש דבר אחד בלא שאר דברים הדומים לו, אי אפשר לפרש דין נדרים בלא שאר נזירות וקונם ושבועות, ולכך מפרש כולם ביחד. **ה"ג לעשות יודות נזירות לגזירות.** ו"ג כינויי נזירות בנזירות דממ"נ לאו מקרא נפקי דאי לשון נכריס הש לא נכריי קרא ואי לשון חכמים הש לא נכריי קרא דאי אפשר לפרש בל